

נמצא בביהכ"נ העתיק בכרזים

פסל אריה מבולת

א. ל. סוקניק

בית הכנסת העתיק בבית-אלפא*

בס"ה היו בפסיפס ביחד עם הצבע היסודי, לבן-צהבהב, עשרים ושנים גוני צבע, המתחלקים לקבוצות אלו:

5 גונים	שחור ואפור
" 5	אדום
" 2	ורוד
" 4	צהוב
" 3	חום
1 גון	ירוק (אזמרגד)
" 1	סגול (אמטיסט)

אבני סיד וצור, ברובן מאותה הסביבה, הספיקו לאומנים את הצבעים הדרושים להם למלאכתם. רק לשני הגוונים (ירוק וסגול) היו נאלצים להשתמש בקוביות של זכוכית מגוונת. הרצפה של בית-הכנסת עצמו נשתמרה באופן מעולה. שכבת הטיח של הגג, האומנות והקירות, שנתפוררה מיד כהתמוטט הבנין, הגנה על הרצפה מההרס על-ידי אבני הבנין שנפלו אחר כך. רק במקומות בודדים, בעיקר ליד הפתח הראשי וקרוב לאחדות מהאומנות, נהרסו על-ידי נפילת אבנים כבדות ביותר חלק גדול מהכתובת הארמית וחלקי הפסיפס המצויר. מלבד

רצפת הפסיפס וציוריה הראשונה, ואולם אבני פסיפס שחורות ולבנות מפורות, שנמצאו בשטחו, מראות שאף הוא היה מרוצף ככה. חלקי הרצפה של החצר, העזרה והספינה המזרחית של ביהכ"נ היו מקושטים צורות הנדסיות פשוטות ומעוטות גוונים: מרובעים ממולאים קיים מצטלבים וכדומה, רק רצפת הספינה המרכזית והמערבית הכילה בתוכה ציורים מורכבים ומרובי גוונים. בהתאם לאופי הציורים, שונות הן בגדלן אבני הפסיפס, אלה שברצפת החצר גדלן יותר משני סנטימטרים מרובעים (22: 21 מ"מ); קטנות מהן הן אבני הספינה המזרחית והגזרה (17: 13 מ"מ; 81: 16 מ"מ). אבני הפסיפס המצויר הן לרוב קטנות מסנטימטר מרובע אחד (8: 8 מ"מ; 10: 9 מ"מ; 11: 7 מ"מ; 9: 9 מ"מ וכדומה). גודל קוביות הזכוכית המגוונות, שהשתמשו בהן במקרים אחדים, היה בדרך כלל עוד פחות (9: 7 מ"מ; 9: 8 מ"מ)

* לצאת הספר "בית-הכנסת העתיק בבית-אלפא" מאת א. ל. סוקניק. ברשות החברה להוצאת ספרים, ש"י האוניברסיטה העברית בירושלים.